

OPONENTSKÝ POSUDEK

Adriana Kábová

Kidnapping Otherness

Tourism, Imaginaries and Rumor in Eastern Indonesia

Disertační práce

FHS UK, Obecná antropologie – Integrální studium člověka,

Praha 2019, ss. 168.

Ctnosti pokračují: ve svém školitelském posudku na diplomovou práci Adriany Kábové (Turismus z antropologické perspektivy. Vzájemná percepce turistů a obyvatel ostrova Sumba v Indonésii, 2011) jsem vytkl tři ctnosti: bibliografii, terénní výzkum a rozmanité modality „gazingu“; tedy ctnosti pokračují: na úrovni bibliografie, neuvěřitelně znamenitě „zpracovaná“ bibliografie, a to jak speciální, indonéská“, tak i obecnějšího zaměření, opět zdůrazňuji germanofónní složku; druhá ctnost je dána skutečností návazného a rozvinutého terénního výzkumu, jehož detailismus a rozsahu jeví se obdivuhodný, včetně – a to je velmi důležité – operativních znalostí jazyků místních; a nakonec, možná to nejdůležitější, vynikající schopnost konceptuální a definitorní; to se týká všudypřítomných, prostě hojných výrazů jako penyamun, hyperstition, Thomasův teorém, což se mi jeví nanejvýš efektivní pro zkoumání pomyslného světa či zkoumání jeho mentalizace; a jsem okouzlen následující definicí: ... West Sumbanese imaginaries which I understand as implicit schemas of interpretation... Odkaz na Strausse, ale volba náleží Andrianě Kábové. Potud řekl bych bazální rámec zkoumání v sumbaském orbitu. Dodám ještě, že Adriana Kábová je autorkou dvou studií, uvedl bych alespoň jednu, a to Context in tourist encounters and the double meaning of the word „toris“ in Sumba, Indonesia. *International Journal of Tourism Anthropology*, 4(3), 269-285. To, co jsem uvedl, by více než dostatečně oprávnilo disertační práci Adriany Kábové, ať už finální výsledek bude jakýkoliv; tedy ve skutečnosti jde o vztahové pojetí jinakosti, tak drahé nositelům tzv. ontologického obratu v antropologii. Nám by snad postačil, včetně konsekvencí, již zmíněný Thomasův teorém jako výpad do ontologie identity, alterity, pulzující a proměnlivé. Nelze tedy vytýkat autorce, že nepřevzala zmíněnou metafyzickou noční můru. Možný námět k diskusi však, jak se mi zdá, by představovalo AK rozhodnutí vytvořit příslušný web, což ale znamená cestu k aplikativní antropologii.

Připomenu, že arcidílo Adriany Kábové je rozčleněno do šesti kapitol a dvou příloh. První část se vztahuje k terénu a metodám, část druhá uvádí krvežíznivé cizince, začíná multiplex rozbor úkazu

penyamun, včetně transkulturních paralel; část třetí je věnována procesu dění jinakosti; část čtvrtá zkoumá tělo, část pátá prostor a jeho percepce a nakonec část šestá uvádí efekty rumoru. V závěru disertace je zjevný konstruktivistický postoj: Both, the Western fantasy about wild, exotic, spiritual, violent and uncivilized othr and the Sumbanese myth about tricky and boodthirsty foreigners arose in the cultures of their constructors (s.140). Vypovídají tak více o sobě nebo o vzájemných vztazích obou skupin nežli o „imagined others“ (tamtéž). Jádrem práce je, jak se mi ukazuje, cyklická reference „penyamun rumors“; neméně účinný je i pojem „difference projection“, vhodně zapadající do dění subjektivních pohledů a reakcí. Rád bych také připomněl postřehy na způsob zmínek o přetrvávání evolucionismu, řekl bych však, že jeho trosky nebo rozličné deformace přetrvávají skoro všude. Poslední námět: jakou roli a jaký dosah má diplomová práce v přítomném díle; autorka na ni odkáže spíše sporadicky?

Disertace AK, to je mimořádné dílo, zářící svými ctnostmi, a také rozsahem a jemností analýz. Jednoznačně doporučuji k obhajobě.

Doc. Dr. František Vrhel

Ústav etnologie FF UK

8. 5. 2019.